

MUSEUM HOEKSCHE WAARD

Jaarverslag 2023

Heinenoord
Mei 2024

INHOUD

1. VOORWOORD	3
2. SUBSIDIENTEN EN BEGUNSTIGERS	3
3. BEZOEKERS	4
4. COLLECTIE	5
5. PRESENTATIE, EDUCATIE EN PUBLIEKSACTIVITEITEN	6
6. COMMUNICATIE EN COMMERCIELE ACTIVITEITEN	8
7. SAMENWERKING	9
8. ORGANISATIE	10
9. GEBOUWEN	11
10. COLOFON	11

1. VOORWOORD

In het beleidsplan 2023-2026 wordt in de missie aangegeven dat “Museum Hoeksche Waard staat voor het behoud, de ontsluiting en de presentatie van de cultuur- en streekhistorie van de Hoeksche Waard. Dit segment omvat zowel het materiële als het immateriële erfgoed van het eiland.” In dit jaarverslag is aangegeven hoe deze missie in 2023 is uitgevoerd.

2. SUBSIDIËNTEN EN BEGUNSTIGERS

Het museum ontving in 2023 subsidie voor de bedrijfsvoering van het museum en de tentoonstelling *Juliana, Een eeuw in poppen*. Het betreft de volgende subsidiënten en begunstigers:

- Gemeente Hoeksche Waard
- Cultuurfonds (A. en M. Verhoeven Fonds)
- Subsidiefonds Streekcentrum De Hoeksche Waard
- Rabobank Zuid-Hollandse Eilanden
- Aannemingsbedrijf P. & G. Hoogwerff BV
- Stichting Bonaventura
- Klijnsmit Administratie- & Belastingadviesbureau
- Rotary
- Gorzen en Aanwassen van den Lande van Essche
- Vriendenkring Museum Hoeksche Waard
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

3. BEZOEKERS

Museum

In 2023 ontving het museum 5908 bezoekers. Het museum accepteerde de Museumkaart, de Rotterdampas en de ICOM kaart. Ook de Vrienden van Museum Hoeksche Waard bezochten het museum gratis.

Categorie	Aantal
Volwassenen	1559
Kinderen 4-12 jaar	511
Museumkaart Volwassene	1445
Museumkaart Jeugd	121
Museumkaart Kind	11
Rotterdampas Volwassene	118
Rotterdampas Kind	42
Documentatiecentrum	150
Vriend	251
Scholieren	244
Lezingen	130
Kindermiddagen	173
Bus Idee	130
Op de thee bij Juliana	60
Nationale Archeologiedagen	72
Gratis Tour langs de boer	494
Divers	523
Totaal	5908
Bezoek per activiteit	Aantal
Museumweekend	106
Tour langs de boer	650
Open Monumentendagen	175
Kerstactiviteiten	165

Documentatiecentrum

Het Documentatiecentrum beschikt inmiddels over 15 databanken waarin verschillende onderdelen toegankelijk gemaakt worden, zoals foto's, boeken, kaarten, geluidsfragmenten van dialect en transcripties van oude teksten.

Website

In 2023 werd de website van het museum 19.000 maal bezocht, met 393.000 vertoningen. Men zocht vooral op de openingstijden en de evenementen. De databanken van het Documentatiecentrum zijn via de website raadpleegbaar in het Zijper Collectie Beheer Systeem. Dit werd bezocht door 19.906 bezoekers die 120.094 foto's, teksten en transcripties bekeken en stukjes dialect beluisterden.

4. COLLECTIE

Museum Hoeksche Waard is voor de uitbreiding van haar collectie afhankelijk van schenkingen. In principe worden geen collectie stukken aangekocht. Indien nodig beschikt het museum wel over een klein aankoopbudget.

Aanwinsten

Ook dit jaar kreeg het museum verschillende voorwerpen aangeboden. Er wordt een protocol voor het aannemen van schenkingen gehanteerd. Hierin staat dat uitsluitend voorwerpen, boeken en documenten uit de Hoeksche Waard, waarvan geen vergelijkbaar collectiestuk in de verzameling aanwezig is, worden geaccepteerd.

Hierdoor was het museum genoodzaakt niet alle aangeboden schenkingen te accepteren.

Bijzondere aanwinsten waren een door een onderduiker beschilderde kruik en een balspel met 'kopstukken' uit de Tweede Wereldoorlog. Ook ontving het museum twee bijzondere posters uit de Tweede Wereldoorlog en kort daarna.

Registratie

Het museum is voor de collectieregistratie overgegaan naar de Cloud-versie Axiell. Hierin worden de aanwinsten beschreven en van een foto voorzien. Door het Erfgoedhuis Zuid-Holland is een kennismakingscursus Axiell georganiseerd die door een aantal vrijwilligers gevolgd is.

Afstotingsbeleid

Het afstotingsbeleid is een belangrijk onderdeel van het verzamelbeleid. Naast collectiestukken verzamelen werkt het museum ook aan het ontzamen. Bij de museumcollectie gaat het om de kwaliteit, niet de kwantiteit.

Museum Hoeksche Waard is een geregistreerd museum. Daarom zijn we bij het ontzamen gebonden aan de strikte regels van de Leidraad Afstoten Museale Objecten (LAMO), een uitwerking van de paragraaf 'Afstoten van collecties' uit de Ethische Code voor Musea. Voorwerpen die in aanmerking komen voor afstoting, worden eerst drie maanden op een afstotingswebsite geplaatst. Musea en andere organisatie mogen een claim leggen op deze voorwerpen. Er was interesse voor onder andere naaimachines, een weefgetouw en een torenuurwerk. Een deel daarvan is inmiddels afgestoten.

5. PRESENTATIE, EDUCATIE EN PUBLIEKSACTIVITEITEN

Het museum organiseert jaarlijks wisseltentoonstellingen en past de vaste presentatie aan. Daarnaast verzorgt het educatieve activiteiten zoals kindermiddagen en speurtochten. Ook ontwikkelt het museum, in samenwerking met Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) digitale lesbrieven.

PRESENTATIE

Wisseltentoonstellingen

In de herenboerderij Oost-Leeuwenstein organiseerden we twee nieuwe wisseltentoonstellingen. **Juliana, Een eeuw in poppen** werd wegens groot succes verlengd tot en met zondag 19 maart. Zeventig poppen van Juliana, uit de Koninklijke Verzamelingen, trokken veel bezoekers. De digitale presentatiezuilen en het werken met QR codes maakten deze expositie zeer eigentijds en leuk voor het jongere publiek. Voor de ouderen was het een feest van herkenning.

De presentatie **Van Haokmust tot Bouwhelm, Hoeksche Waardse vrouwen toen en nu** stond van 15 april tot en met 29 oktober 2023. In deze tentoonstelling was te zien hoe in een eeuw tijd de positie van de vrouw veranderde. Het streven was de gelijkwaardigheid tussen man en vrouw: van haakmuts tot bouwhelm. Of dat is gelukt mocht de bezoeker zelf bepalen.

De tentoonstelling **Present.Je.Kunst.** werd geopend op 11 november en bleef staan tot en met 9 maart 2024. Bijna drie jaar na de start van het project werd het tijd voor een overzichtstentoonstelling van de deelnemende Hoeksche Waardse kunstenaars. Deze presentatie gaf het museum de mogelijkheid moderne lokale kunst te presenteren; zowel op ware grootte als miniformaat. Rond deze tentoonstellingen organiseerden het museum en de kunstenaars verschillende rondleidingen en workshops.

Deze tentoonstelling is een samenwerkingsverband tussen kunstenaars uit de Hoeksche Waard, CmK en het museum. Voor deze presentatie worden verbindingen gelegd met nieuwe groepen in het kader van de inclusieve en regenboog gemeente, zoals bijvoorbeeld Zorgwaard en instellingen voor vluchtelingen. De rondleidingen en workshops van deze kunsttentoonstelling van lokale moderne kunst brengen diverse groepen met elkaar in verbinding en dat stimuleert de creatieve geest. Ook hier geldt de leuze: 'Kunst verbindt.'

De werkgroep **Gezichten van de oorlog** werkte aan het uitzoeken van de namen van de mensen die gedurende de Tweede Wereldoorlog op het eiland zijn gesneuveld. De resultaten van het onderzoek worden in 2025 op een aparte website getoond.

Herinrichting 't Hof

Aan het begin van het jaar werd de Muziekkamer in 't Hof van Assendelft gebruikt voor twee wisseltentoonstellingen. **Dierengeneeskunde in de Hoeksche Waard** stond hier tot en met 2 april. 200 jaar geleden werd de Rijks Veeartsenijschool in Utrecht opgericht. Dat feit en het 30-jarig jubileum van Anton Fennema als dierenarts waren de aanleiding voor een tentoonstelling met deze naam. Tijdens de expositie **Van Haokmust tot Bouwhelm** in de herenboerderij Oost-Leeuwenstein exposeerden we in de Muziekkamer vrouwelijke handwerken uit de eigen collectie, zoals borduur-, haak- en breiwerken.

Daarnaast werkten speciale werkgroepen aan de voorbereidingen van de herinrichting van de presentatie met archeologische vondsten. De teksten voor archeologie werden opgesteld en de voorwerpen werden geselecteerd.

Op 2 november openen wethouder Harry van Waveren en juniorarcheoloog Luuk van Pelt het nieuwe en verrassende onderdeel van de vaste presentatie in 't Hof van Assendelft: **Archeologie in de Hoeksche Waard**, met bijzondere archeologische vondsten uit de Hoeksche Waard. Nieuw te zien zijn de portefraes (kraagsteun) van ijzerdraad en de vilten hoed uit de zeventiende eeuw. Reconstructies tonen hoe toen de hoed, molensteenkraag en kraagsteun werden gedragen.

EDUCATIE

Digitale lesbrieven

Samen met CmK werd gewerkt aan de digitale lesbrieven voor het basis onderwijs en de promotie ervan. De lesbrieven zijn gebaseerd op de Canon van de Hoeksche Waard. De digitale lessen worden openbaar gemaakt op het LessonUp kanaal. Dit kanaal is bekend bij CmK en de scholen.

Via LessonUp zijn door de basisscholen te volgende lessen te gebruiken:

1. Inleidende les
2. Suze Groeneweg
3. Klompen
4. Meekrap

Ook is er een werkgroep bezig met ideeën voor lesbrieven over de Tweede Wereldoorlog.

PUBLIEKSACTIVITEITEN

Het museum participeert in zowel landelijke als lokale evenementen. Van zaterdag 1 tot en met vrijdag 7 april vond de negende Museumweek plaats. Het museum was geopend tijdens het

Museumweekend op 1 en 2 april. Op deze dagen was het gezellig druk.

Het museum was tevens geopend op **Tweede Paasdag**, 10 april. Het museum heeft een traditie opgebouwd om op Tweede Paasdag en Tweede Kerstdag open te zijn. Met Pasen was het rustig. Maar dit is waarschijnlijk te verklaren uit het feit dat er weinig ruchtbaarheid aan was gegeven in de pers en op social media.

Hemelvaartsdag (18 mei) was weer de dag van het jaarlijks georganiseerde lokale evenement **Tour langs de boer**. Op deze dag konden kinderen gratis en onder begeleiding op het erf Oudhollandse kinderspelletjes doen. Horeca medewerkers bakten wafels en maakten worstenbroodjes. Deze dag

werd zeer goed bezocht. Het waren hoofdzakelijk jonge gezinnen die graag op laagdrempelige evenementen aanwezig zijn.

De **Nationale Archeologiedagen** vielen dit jaar op 16, 17 en 18 juni. In samenwerking met de Stichting Archeologie Hoeksche Waard (SAHW) organiseerde het museum activiteiten op zaterdag 17 en zondag 18 juni. De kinderen konden op beide dagen op het erf van de herenboerderij Oost-Leeuwenstein gratis 'BigBaggen' (zoeken naar archeologische vondsten in eerder opgegraven grond) en 'Potje plakken.' Beide dagen werden goed bezocht en de kinderen waren erg enthousiast. Het museum was op beide dagen tegen een sterk gereduceerde prijs te bezoeken.

De **Open Monumentendagen** vielen dit jaar op 9 en 10 september. Beide dagen was het museum gratis te bezichtigen. Het thema was levend erfgoed. Dit thema werd uitgewerkt door vrijwilligers in de lokale klederdracht, het vertellen van verhalen in dialect en het verzorgen van Oudhollandse kinderspelletjes.

Het museum was volgens traditie geopend op **Tweede Kerstdag** (26 december) met een kerstfair in 't Hof van Assendelft. Als activiteit konden bezoekers gratis met een koetsritje mee. De kerstmarkt werd goed bezocht. Daarnaast was 't Hof van Assendelft ook geopend in de avonden op 22 december. De bezoekers lieten zich verrassen door oude verhalen in dialect en nostalgische liedjes.

6. COMMUNICATIE EN COMMERCIELE ACTIVITEITEN

Het museum profileerde zich met de website, krantenberichten zoals de museumcolumn in *Het Kompas*, eigen publicaties en verhuringen met horeca.

COMMUNICATIE

Het museum onderhield een website, publiceerde regelmatig artikelen en bracht evenementen en activiteiten onder de aandacht middels persberichten. Naast *Het Kompas* verschijnen regelmatig artikelen en vermeldingen over het museum in de lokale bijlage van het *Algemeen Dagblad* (AD).

Columns / Social Media

Vrijwilligers van het museum schreven maandelijks een vaste column in de lokale huis-aan-huis krant *Het Kompas*.

Vrijwilligers van het museum beheren een Facebook, Twitter en Instagram account. Zij posten regelmatig korte berichten over het museum en haar activiteiten. Bovendien worden bijeenkomsten, activiteiten en lezingen onder de aandacht gebracht op de eigen website en die van Dok-C, Hoeksche Waard Actief en VisitHW.

Museumnieuws

De directeur informeerde het bestuur en de vrijwilligers maandelijks per digitale nieuwsbrief over activiteiten, komende tentoonstellingen, bijeenkomsten, gemaakte afspraken e.d.

COMMERCIELE ACTIVITEITEN

De vrijwilligers waren betrokken bij de museumwinkel en de horeca. Met deze activiteiten hoopt het museum inkomsten te genereren.

Museumwinkel

De museumwinkel had een standaard, maar ruim, aanbod, variërend van boeken tot wenskaarten en oudhollands snoep. De in eigen beheer uitgegeven *Canon van de Hoeksche Waard* liep goed. Kleine zaken, zoals de mapjes met tien wenskaarten of een brillenkoker en zakjes oudhollands snoepgoed, vonden gretig aftrek bij het museumbezoek.

Rondleidingen

De vrijwilligers van het museum organiseerden regelmatig rondleidingen. Aan het einde van de maand organiseerden wij de Open Rondleidingen. Daarnaast organiseerden we rondleidingen die gerelateerd waren aan de wisseltentoonstellingen.

Nieuw waren de speciale rondleidingen en workshop bij de tentoonstelling Present.Je.Kunst. Deze werden gegeven door de kunstenaars zelf aan kleine groepjes mensen.

Horeca

Het museum heeft inkomsten uit activiteiten zoals fotoshoots bij huwelijken, kinderfeestjes en verhueringen voor vergaderingen en bijeenkomsten. Museum Hoeksche Waard is een locatie waar huwelijken mogen worden gesloten.

Tijdens de tentoonstelling *Juliana, Een eeuw in poppen* organiseerde het museum met veel succes meerdere malen een *Op de thee bij Juliana*. Bezoekers schreven zich via de website in voor een ontvangst met thee en lekkernijen en een korte rondleiding door de tentoonstelling.

Lezingen

Er zijn lezingen gehouden over het ooggetuigenverslag van de **Watersnoodramp** van 1953, de **Positie van de vrouw** in de afgelopen twee eeuwen, **Suze Groeneweg** en **Jane Leeuwenburgh**. Daarnaast organiseerde het museum de jaarlijkse **Snertwandeling**.

Cultureel Ondernemerschap

Het museum adverteert sinds het begin van dit jaar bij **Bus Idee** voor de ontvangst van groepen. Maximaal 50 mensen worden in het museum ontvangen met koffie / thee en taart en een rondleiding in de vorm van oral history. Dit wil zeggen: historische figuren figureren in de museale setting en vertellen hun levensverhaal. Dit format is door het publiek enthousiast ontvangen. In totaal heeft het museum drie bus tours ontvangen.

Tijdens de Juliana tentoonstellingen organiseerde het museum evenementen zoals **Op de thee bij Juliana**. Deze drie high tea-achtige bijeenkomsten met een rondleiding werden goed bezocht. Ook organiseerde de afdeling educatie van het museum tijdens de schoolvakanties speciale **kindermiddagen**. Deze middagen trokken steeds meer kinderen.

7. SAMENWERKING

Museum Hoeksche Waard werkte in 2023 samen met verschillende partners / stakeholders binnen de Hoeksche Waard. Belangrijke partners waren de gemeente Hoeksche Waard, Stichting Archeologie Hoeksche Waard (SAHW), Bibliotheek Hoeksche Waard, Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) en Dok-C, het Platform voor Kunst en Cultuur Hoeksche Waard. Een aanzienlijk deel van de gezamenlijk georganiseerde activiteiten was speciaal georganiseerd voor kinderen. De directeur van het museum nam bovendien deel aan verschillende overleggen, zoals Gebiedsmarketing Hoeksche Waard. De directeur was, als voorzitter van Dok-C, het Platform voor Kunst en Cultuur Hoeksche Waard, aanwezig op de platform overleggen van Dok-C. Met de Cultuurnota Hoeksche Waard in het achterhoofd werd onder meer gewerkt aan het opstellen van concreet cultuurbeleid voor de Hoeksche Waard.

De samenwerking met de SAHW betrof de herinrichting van 't Hof van Assendelft en de Nationale Archeologiedagen. De Archeologiedagen zijn een uitstekende manier om kinderen te betrekken bij de archeologie op het eiland.

8. ORGANISATIE

Bestuur

De samenstelling van het bestuur was divers en compleet. De verschillende expertises en ervaringen van de bestuursleden vulden elkaar aan. De juridische, cultuurhistorische, bestuurlijke, bouwkundige en financiële kennis en ervaring waren gewaarborgd.

Op 31 december 2022 bestond het bestuur van de Stichting Museum Hoeksche Waard uit:

Dhr. drs. D.P. Hitzert, voorzitter
Mw. J. Everse, secretaris
Dhr. A.G. Brussaard, penningmeester
Dhr. Mr. G. Schilperoort
Dhr. P.J. Slavenburg
Mw. drs. L. van der Vinde

Directie

De dagelijkse leiding van het museum was in handen van directeur drs. D.J. List. Hij werkte vier dagen per week.

Vrijwilligers

Het museum en het Documentatiecentrum mochten zich verheugen over de enthousiaste inzet van ongeveer 125 vrijwilligers. Zij werken in werkgroepen, aangestuurd door een coördinator.

Na het plotseling wegvallen van de coördinator collectiebeheer zijn haar werkzaamheden verdeeld over meerdere vrijwilligers. Belangrijke werkzaamheden hiervan zijn het inschrijven en registreren van nieuwe collectiestukken, het opruimen en ordelijk houden van het nieuwe depot en het beheer van de grote fotocollectie.

Een aandachtspunt is de leeftijd van het merendeel van de vrijwilligers. Voor het werven van nieuwe vrijwilligers wordt tweemaal per jaar een wervingsbijeenkomst georganiseerd.

ICT

Dankzij een schenking aan het museum voor het Documentatiecentrum konden tien nieuwe computers en beeldschermen aangeschaft worden, waarmee weer snel en plezierig kan worden gewerkt.

Het museum maakt gebruik van:

Axiell	Museale registratie systeem (objecten)
ODOO	Financiële administratie en beheer contactgegevens en adressen. Ondersteuning door Cravit (ODOO Experts).
Google cloud	Bedrijfsvoering (mail, opslag bestanden). Ondersteuning door Nemesys ICT Groep.
Toprooster	Rooster voor receptiemedewerkers
Belevenistafels	Ondersteuning door Onwijs
Zijper Collectie Beheer Systeem	Registratiesysteem foto's en kaarten
LessonUp	Digitale lesbrieven

9. GEBOUWEN

Museum Hoeksche Waard is gehuisvest in twee rijksmonumenten: 't Hof van Assendelft en de herenboerderij Oost-Leeuwenstein. Bij de boerderij hoort het zogenaamde zomerhuis. De bibliotheek Hoeksche Waard huurt een deel van de hal van de boerderij en het zomerhuis. Het nieuwe museumdepot ligt tussen de herenboerderij en 't Hof.

Voor het groot onderhoud van zowel 't Hof van Assendelft als de herenboerderij Oost-Leeuwenstein ontvangt het museum subsidie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

10. COLOFON

Museum Hoeksche Waard

Statutair gevestigd als Stichting Museum Hoeksche Waard.

Bezoekadressen

't Hof van Assendelft
Hofweg 13
3274 BK Heinoord

Herenboerderij Oost-Leeuwenstein
Dorpsstraat 13
3274 BB Heinoord

Postadres

Museum Hoeksche Waard
Hofweg 13
3274 BK Heinoord
0186 - 60 15 35

Online

info@museumhw.nl

www.museumhw.nl

facebook.com/museumhw.nl

twitter.com/museumHW

instagram.com/@museumhoekschewaard